

Boris Ďurkech, Jozef Švarný

Význam bielej knihy o obrane sr pre zaistenie bezpečnosti a obrany štátu

Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 22, 147-166

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

VÝZNAM BIELEJ KNIHY O OBRANE SR PRE
ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OBRANY ŠTÁTU

THE SIGNIFICANCE OF THE WHITE BOOK
ON DEFENCE OF THE SLOVAK REPUBLIC TO
ENSURE NATIONAL SECURITY AND DEFENSE

BORIS ĎURKECH, JOZEF ŠVARNÝ
Akadémia ozbrojených síl Milana Rastislava Štefánika, Liptovský Mikuláš

ABSTRACT

Main prerequisite for any state to maintain its sovereignty and territorial integrity is defined by its ability to maintain its security and defense. By doing so, states define through their strategic security documents their security environment, security interests, security and in the end their security and defense policies. Same applies for Slovak Republic (SVK). Within its security system, developed in order to implement security and defense policies, Armed forces of the Slovak Republic (AF SVK) play crucial role. AF SVK significantly contributes to the process of maintaining peace, security, sovereignty, territorial integrity and fulfillment of international obligations by which Slovak republic is committed. Within the need to maintain auto reproductive function of the AF SVK, Ministry of Defense of the Slovak Republic prepared strategic document assessing development of capabilities of AF SVK and requirements for future development – The White Book. Government of SVK approved this document on 26 of June 2013 under number 326/2013. As such it created basic environment for

future development of AS SVK in order to boost their capabilities within security system of SVK. Nowadays actualization of the White Book is considered, which will adjust requirements for development within AF SVK after changes to security environment of SVK established in 2013.

KEY WORDS

security, defense, state, sovereignty, security and defense policy, security system, AF SVK, The White Book

ABSTRAKT

Schopnosť zaistenia bezpečnosti a obrany štátu patrí k základným predpokladom zachovania suverenity a územnej celistvosti štátu. Štát na zabezpečenie tejto funkcie definuje v svojich strategických bezpečnostných dokumentoch bezpečnostné prostredie v ktorom sa nachádza, bezpečnostné záujmy, bezpečnostnú a obrannú politiku. Tak je to aj v prípade Slovenskej republiky. V rámci bezpečnostného systému, ktorý štát vytvára na realizáciu bezpečnostnej a obrannej politiky, ako aj zaistenie bezpečnosti na minimálne požadovanú úroveň, zohrávajú Ozbrojené sily SR (OS SR) nezastupiteľnú úlohu. OS SR významne prispievajú pri plnení úloh ochrany mieru, bezpečnosti, zvrchovanosti, územnej celistvosti a nedotknuteľnosti hraníc, ako aj pri plnení medzinárodných záväzkov, ktorými je SR viazaná. V rámci potreby zachovania autoreprodukčnej schopnosti OS SR pri adaptácii na vývoj komplexného bezpečnostného prostredia, MO SR spracovalo hodnotiaci dokument dosiahnutých spôsobilostí OS SR s návrhom rozvoja týchto spôsobilostí - Bielu knihu o obrane (BKO). BKO hodnotí doterajší rozvoj OS SR, ako aj definuje požiadavky na ich ďalší rozvoj. Vláda SR dňa 26. júna 2013 uznesením číslo 326/2013 schválila BKO. Tým sa vytvoril predpoklad na naplnenie priorít rozvoja OS SR ako kľúčového prvku bezpečnostného systému pri zaisťovaní bezpečnosti a obrany štátu. V súčasnosti sa zvažuje aktualizácia BKO, ktorá upraví východiskové potreby OS SR aj v súvislosti so zmeneným bezpečnostným prostredím po roku 2013.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

bezpečnosť, obrana, štát, suverenita, bezpečnostná a obranná politika, bezpečnostný systém, OS SR, Biela kniha o obrane

1. ÚVOD

Slovenská republika (SR) sa stala subjektom medzinárodného práva ako samostatný štát 1. 1. 1993. V súlade so znením článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, kde sa uvádza, že „(1) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo. (2) Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.“¹ Na tieto účely prijala strategické dokumenty bezpečnostného charakteru, ktoré v svojej aktuálnej podobe z roku 2005 – Bezpečnostná stratégia, ako aj Obranná stratégia reflektujú na predchádzajúce vstúpenie SR do NATO a EU. Na základe týchto strategických dokumentov sa tvorí a aktualizuje bezpečnostný systém SR, ktorého súčasťou sú vo svojej výkonnej časti aj OS SR. V roku 2013 MO SR po predchádzajúcich snahách o naplňovanie úloh dlhodobého rozvoja OS SR vypracovalo hodnotiaci dokument – BKO. V BKO sú okrem iného definované aj dovedajšie najvážnejšie nedostatky rozvoja OS SR, ako aj návrh „cestovnej mapy“ na odstránenie týchto nedostatkov. Týmto krokom MO SR zvýraznilo nielen aktuálny stav rozvoja OS SR ale poukázalo aj na potrebu rozvoja OS SR tak, aby tie mohli v plnej miere plniť svoje úlohy v súlade s platnými zákonmi a úlohami, ktoré OS SR majú pri zaistovaní bezpečnosti a obrany štátu. V nasledujúcej časti v krátkosti zosumarizujeme vybrané časti bezpečnostnej a obrannej stratégie, a definujeme základné úlohy bezpečnostného systému, tak aby sme následne mohli v hodnotení Bielej knihy o obrane SR určiť jej význam pre zaistenie bezpečnosti a obrany štátu.

1.1. BEZPEČNOSTNÁ STRATÉGIA SR

Bezpečnostná stratégia SR (BS SR) bola Národnou radou SR schválená 27 septembra 2005. Uvedená BS nahradila predchádzajúcu BS z 27.3.2001. Dokument bol prijatý po vstupe SR do NATO a EÚ, po Istanbulskom summite NATO a po prijatí Európskej bezpečnostnej stratégie (EBS). Všetky tieto udalosti v značnej miere ovplyvnili prípravu BS. BS SR bola prijatá na pôde Národnej Rady SR konsenzom koalície aj opozície, čím vytvorila predpoklad na konzistentné naplňovanie jej obsahu aj v nasledujúcich volebných obdobiach. BS SR štruktúralne definuje bezpečnostné záujmy SR,

¹ NR SR. „Ústava SR.“ 1993. <http://www.slpk.sk/dokumenty/ustava.pdf>.

hodnotí bezpečnostné prostredie SR a definuje bezpečnostnú politiku SR (BP SR). V rámci bezpečnostných záujmov SR BS SR okrem iného uvádza v čl. 5 „BS SR záujem:

- zaručiť bezpečnosť občanov a chrániť ich ľudské práva a základné slobody,
- zaručiť územnú celistvosť, zvrchovanosť, nedotknuteľnosť hraníc, politickú nezávislosť a identitu,
- posilňovať transatlantické strategické partnerstvo, byť spolugarantom bezpečnosti spojencov,
- posilňovať efektívnosť medzinárodných organizácií, ktorých je SR členom a podporovať rozširovanie Organizácie Severoatlantickej zmluvy (ďalej len „NATO“) a Európskej únie (ďalej len „EÚ“),
- prispievať k posilňovaniu a šíreniu slobody a demokracie, dodržiavania ľudských práv, právneho štátu, medzinárodného práva, mieru a stability vo svete“².

Definovaním vyššie uvedených bezpečnostných záujmov SR vytvorila základný rámec pre formulovanie bezpečnostnej a obrannej politiky štátu. V čl. 12 sa uvádza, že „Geopolitické postavenie SR v strednej Európe podmieňuje bezpečnostnú politiku SR. Česko, Maďarsko a Poľsko sú členmi NATO a EÚ, Rakúsko je členom EÚ. Ukrajina, náš najväčší sused, deklaruje euroatlantickú orientáciu s cieľom dosiahnuť členstvo v EÚ a NATO.“ BS SK týmto indikuje, že bezpečnostné prostredie SR v Stredoeurópskom priestore je stabilné z pohľadu konvenčnej vojensko-politickej situácie. Tento stav sa v roku 2014 významne zmenil po anexii Krymu Ruskou federáciou a začiatku vojenskej konfrontácie na východe Ukrajiny. V časti bezpečnostná politika BS SR v článkoch 37 a 38 definuje úlohy a funkcie bezpečnostného systému ako hlavného prostriedku bezpečnostnej politiky nasledovne: „Rozhodujúcim prostriedkom bezpečnostnej politiky SR je jej bezpečnostný systém. Predstavuje mnohostranný komplex, ktorý sa skladá zo zahraničnopolitických, ekonomických, obranných, vnútrobezpečnostných, sociálnych, záchranárskych a ekologických nástrojov a ich vzájomných väzieb. Základným predpokladom pre riadenie, výstavbu a rozvoj bezpečnostného systému SR sú efektívne fungujúce zákonodarné, výkonné a súdne orgány. Tieto sú zodpovedné za pripravenosť a akcioskopnosť nástrojov krízového manažmentu a včasné prijímanie a realizáciu opatrení zameraných na zaručenie bezpečnosti občanov a štátu.

² MV SR, Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky, 2005. <https://www.mosr.sk/data/files/833.pdf>, s. 3.

Rozvoj bezpečnostného systému SR zohľadní bezpečnostný potenciál SR a hodnotenie bezpečnostného prostredia. Bezpečnostný systém SR bude spôsobilý: zabezpečovať jednotný systém riadenia vo všetkých krízových stavoch; identifikovať vznikajúcu krízovú situáciu a zabezpečiť včasné varovanie; analyzovať dosah krízovej situácie na bezpečnostné záujmy SR a navrhovať spôsob účasti SR na jej riešení; preventívne pôsobiť proti vzniku krízových situácií, v prípade ich vzniku tieto eliminovať na ich začiatku; reagovať na najpravdepodobnejšie hrozby, prispôbovať sa zmenám bezpečnostnej situácie vrátane reakcie na neočakávané hrozby; zabezpečiť rýchle odstránenie následkov krízovej situácie a obnovu pôvodného stavu; a zaručiť kontinuitu svojho fungovania³. Z uvedeného vyplýva, že SR vytvorí efektívny nástroj na presadzovanie svojich záujmov pre zabezpečenie tak vnútornej ako aj vonkajšej bezpečnosti štátu. V súvislosti s čl. 5 BS SR sa indikuje napĺňanie týchto záujmov aj v kontexte členstva v NATO a EÚ. V čl. 39 BS SR sa uvádza, že „Tradičnými nástrojmi bezpečnostnej politiky sú zahraničná služba a ozbrojené sily SR. Medzi ďalšie nástroje patria: spravodajské služby; ozbrojené bezpečnostné zbory (policajný zbor, železničná polícia, zbor väzenskej a justičnej stráže); bezpečnostné zbory (zbor colnej správy); záchranné zbory a záchranné služby (hasičský a záchranný zbor, banská, horská a zdravotná záchranná služba); subjekty hospodárskej mobilizácie; subjekty pôsobiace na finančnom trhu (bankovníctvo, kapitálový trh, poisťovníctvo) a inštitúcia zodpovedná za ochranu utajovaných skutočností“⁴. Poslaním bezpečnostnej politiky je aktívne pôsobiť na bezpečnostné prostredie tak, aby chránila, podporovala, obhajovala, bránila a presadzovala bezpečnostné záujmy SR. Z uvedeného vyplýva, že OS SR, ktoré sú v čl. 39 uvedené ako tradičné nástroje bezpečnostnej politiky, majú mať zásadné postavenie v bezpečnostnom systéme SR. Bližšie sa otázky obrannej politiky a úloh vyplývajúcich pre OS SR definujú v obrannej stratégii SR.

1.2. OBRANNÁ STRATÉGIA SR

Obranná stratégia SR bola Národnou radou SR schválená 23 septembra 2005. Uvedená stratégia nahradila predchádzajúcu z 27.3.2001. Vychádza z BS SR (2005) a formuluje politicko-vojenské východiská obrany SR výhľadovo na desať rokov. Je rozdelená na päť častí, v ktorých špecifikuje

³ *Ibidem*, s. 8.

⁴ *Ibidem*, s. 8.

postavenie SR v meniacom sa bezpečnostnom prostredí, vymedzuje novú dimenziu obrannej politiky SR, definuje požiadavky na obranu SR, rozvoj OS SR, ako aj komponenty na podporu obrany. Zásadnou zmenou oproti predchádzajúcej Obrannej stratégii je prechod od individuálnej ku kolektívnej obrane. V článku 4 uvádza: „Členstvo Slovenskej republiky v NATO a EÚ výrazne zmenilo jej bezpečnostné postavenie a vytvára kvalitatívne nové predpoklady na realizáciu jej bezpečnostných záujmov. Slovensko sa stalo integrálnou súčasťou euroatlantického bezpečnostného spoločenstva a získalo zmluvne viazané bezpečnostné záruky. Súčasne sa stalo spolugarantom bezpečnosti spojencov. Obhajoba a presadzovanie bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky v širšom geografickom kontexte sa stáva základným predpokladom jej bezpečnosti a obranyschopnosti“⁵. Významným posunom je prisúdenie významného postavenia novým perspektívnym informačným a iným technológiám, ktoré v rámci obrannej politiky štátov musia byť zohľadnené. V článku 6, ktorý pojednáva o tendenciách vývoja bezpečnostného prostredia vo vzťahu k obrane SR, sa v treťom odseku uvádza „rozvoj vojenstva smerujúci k informačnej a technologickej prevahe vyspelých štátov, umožňujúci efektívne použitie ozbrojených síl v boji s nepriateľom, ktorý sa usiluje o elimináciu tejto prevahy využívaním asymetrických taktík a prostriedkov vrátane teroristických útokov a hrozby použitia a zneužitia nekontrolovaného šírenia zbraní hromadného ničenia a ich nosičov“⁶. Je tu už jednoznačne predikovaný trend, ktorý sa v súčasnosti v plnej miere prejavuje na východ od našej hranice, že protivník, ktorý nemá komparatívnu výhodu v informačnej a technologickej prevahe, vo zvýšenej miere využíva asymetrické prostriedky na presadenie svojich záujmov. Na druhej strane v čl. 7 sa okrem iného uvádza: „znižuje sa závažnosť a rozsah ďalších hrozieb vojenského charakteru“⁷. Práve vývoj na Ukrajine, a celkovo na východe hraníc NATO a EU, vyvracia toto hodnotenie a je možné predpokladať, že v pripravovanej novej BS SR bude tento fakt aj zodpovedajúco reflektovaný vzhľadom na nárast geopolitického súperenia v nárazníkových zónach pozdĺž zlomových línií Euroázjskeho priestoru. Obranná stratégia v druhej časti v bode 11 okrem iného uvádza, že „Zmeny v nárokoch na komplexnosť obrany štátu podnecujú

⁵ MO SR, MV SR, *Obranná stratégia Slovenskej republiky*, 2005. <https://www.mosr.sk/data/files/832.pdf>, s. 3.

⁶ *Ibidem*, s. 3.

⁷ *Ibidem*, s. 4.

k takému rozvoju schopností systému obrany, ktorými dokáže efektívne pôsobiť nielen proti aktuálnym, ale aj budúcim výzvam a hrozbám. Súčasne bude prispievať k bezpečnosti ostatných členských štátov NATO a EÚ a zvyšovať účinnosť medzinárodného krízového manažmentu⁸. V nasledujúcom článku 12 sa uvádza, že „základný cieľ svojej obrannej politiky bude Slovenská republika realizovať z pozície euroatlantickej orientácie. Členstvo v NATO a EÚ pokladá za rozhodujúcu záruku svojej bezpečnosti a obranyschopnosti. Stotožňuje sa so základnými cieľmi a úlohami, ktoré vyplývajú zo Strategickej koncepcie NATO a Európskej bezpečnostnej stratégie“⁹. Z oboch článkov je zrejmé, že SR sa týmto konštatovaním zaviazala budovať spôsobilosti najmä OS SR, a to v záujme plnenia si svojich zmluvných záväzkov voči NATO a EU. Z hľadiska požiadaviek na obranu SR Obranná stratégia definuje zmeny v napĺňaní obrany SR, ktoré sú kvalitatívne vyjadrené v článku 19 nasledovne: „Toto poslanie obrany vyvoláva tieto kvalitatívne zmeny v jej charaktere: bezpečnosť občanov a obrana štátu bude zaručená okrem vlastných síl aj potenciálom kolektívnej obrany NATO a využívaním spolupráce v oblasti Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky. Slovenská republika bude prispievať k bezpečnosti svojich spojencov a prevencii vzniku krízových situácií a konfliktov“¹⁰. Súčasne sa v článku 20 uvádza, že „Zmena charakteru obrany Slovenskej republiky má zásadný vplyv na:

- schopnosť brániť Slovenskú republiku a súčasne prispievať ku kolektívnej obrane NATO a vojenským spôsobilostiam EÚ,
- pripravenosť systému obrany podieľať sa na aktivitách medzinárodného spoločenstva zameraných na boj s medzinárodným terorizmom, proti šíreniu zbraní hromadného ničenia, na prevenciu konfliktov a riešenie krízových situácií v nestabilných regiónoch sveta,
- nasaditeľnosť a udržateľnosť ozbrojených síl Slovenskej republiky v širokej škále operácií vedených NATO a ďalšími medzinárodnými organizáciami alebo koalíciami“¹¹.

Okrem uvedeného v tejto časti v článku 23 Obranná stratégia postuluje, že Ako uvidíme v krátkom sumáre v časti BKO z roku 2013 a v následnom hodnotení aktuálneho rozvoja spôsobilostí OS SR, tieto ciele boli napl-

⁸ *Ibidem.*

⁹ *Ibidem.*

¹⁰ *Ibidem*, s. 5.

¹¹ *Ibidem.*

ňané vo veľmi obmedzenej miere. V článku 46 sa ďalej potvrdzuje prednostné postavenie OS SR v zaistovaní bezpečnosti a obrany, keď sa v časti podpora obrany uvádza, že „Podpora obrany bude tvoriť dôležitú súčasť efektívne fungujúceho systému obrany štátu. Jej poslaním bude zabezpečiť plánovanie, prípravu a použitie zodpovedajúcich síl a prostriedkov v prospech plnenia úloh ozbrojených síl pri obrane Slovenskej republiky a plnenia ďalších úloh“¹². Schválená BS SR ako aj Obranná stratégia SR spolu s platnou legislatívou vytvárajú základné parametre pre fungovanie bezpečnostného systému SR.

2. BEZPEČNOSTNÝ SYSTÉM SR

Bezpečnostný systém (BeSy) je účelovo vytvorený nástroj, ktorý pozostáva z jednotlivých prvkov určených na napĺňanie bezpečnostnej politiky štátu, ako aj z ich vzájomných funkčných väzieb. BeSy je teda nástroj na tvorbu a realizáciu bezpečnostnej politiky a na zaistenie bezpečnosti v danom prostredí, čase a stanovenej úrovni. BeSy obsahuje množinu základných inštitucionálnych a systémových nástrojov na zaistenie bezpečnosti občana, štátu, regiónu či kontinentu (ozbrojené sily, polícia, bezpečnostné a zásahové zbory), monitorovacie a preventívne orgány a zložky pre analýzu a vytváranie novej bezpečnostnej politiky. Všeobecná štruktúra BeSy sa skladá zo subsystemu riadenia, výkonného subsystemu a ekonomického (zabezpečovacieho) subsystemu. Základnou funkciou BeSy je vykonávanie inštitucionalizovaných činností trvalého charakteru, ktorými BeSy realizuje svoje poslanie.

V súlade s poslaním BeSy môžeme jeho funkcie rozdeliť do dvoch oblastí:

- a) v oblasti tvorby bezpečnostnej politiky je to normotvorná funkcia spojená s tvorbou bezpečnostných zákonov, stratégií a realizačných plánov,
- b) v oblasti realizácie bezpečnostnej politiky je to:
 - rozvojová funkcia spojená s generovaním kapacít a spôsobilostí na výkon bezpečnostných aktivít v súlade s prijatými zákonmi a stratégiami,
 - obranná, ochranná a záchranná funkcia, ktorá sa premieta do výkonu bezpečnostných aktivít v oblasti prevencie vzniku krízových situácií, riešenia krízových situácií a odstraňovania ich následkov.

Podľa návrhu Koncepcie BeSy (2009) budú funkcie BeSy realizované v oblasti tvorby bezpečnostnej politiky a v oblasti realizácie BP.

¹² *Ibidem*, s. 10.

V rámci realizácie BP bude mať BeSy štyri základné funkcie – plánovanie, prevencia, reakcia a obnova.

1. Krízové plánovanie - obranné plánovanie a civilné núdzové plánovanie:

- vytvára podmienky na spracovanie podrobných krízových plánov určených na riešenie krízových stavov,
- pripravuje krízový manažment na všetky predvídateľné krízové situácie,
- sumarizuje potreby a požiadavky nutné na riešenie identifikovaných krízových situácií a konfrontuje ich s možnosťami štátu, regiónu, právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov,
- rozpracováva metódy, formy a postupy riešenia krízových situácií,
- stanovuje sily, prostriedky a zdroje potrebné na riešenie krízových situácií.

2. Obranné plánovanie – cieľom je zabezpečiť pripravenosť OS SR pre potreby obrany, plnenie záväzkov NATO a EÚ, zabezpečenie civilnej podpory obrany.

Zameriava sa na:

- plánovanie síl,
- plánovanie vyzbrojovania,
- plánovanie komunikačných a informačných systémov,
- plánovanie logistiky,
- plánovanie zdrojov,
- plánovanie infraštruktúry,
- plánovanie podpory obrany štátu.

3. Civilné núdzové plánovanie – cieľom je zabezpečenie ochrany obyvateľstva, vnútornej bezpečnosti a poriadku v štáte, funkcionality verejnej správy počas krízových situácií, budovania a rozvoja ostatných síl a prostriedkov potrebných na zvládnutie vojenských a nevojenských krízových situácií.

Zameriava sa na:

- zabezpečenie ochrany obyvateľstva a potrieb nevyhnutných na prežitie a na zabezpečenie činnosti ozbrojených bezpečnostných zborov, informačných a spravodajských služieb a zložiek integrovaného záchranného systému v období krízovej situácie,
- udržanie funkčnosti štátnej správy a územnej samosprávy počas krízových situácií, zabezpečenie jej obnovy po narušení,
- zaistenie vnútornej bezpečnosti a poriadku v štáte,
- ochranu a obnovu kritickej infraštruktúry,
- ochranu ekonomiky,

- podporu ochrany energetických zdrojov a iných strategických objektov,
- podporu zabezpečenia systému regulácie životne dôležitých výrobkov a tovarov pri ich dlhodobom nedostatku,
- zabezpečenie použitia štátnych hmotných rezerv na zmiernenie následkov krízovej situácie,
- zabezpečenie komunikácie v období krízovej situácie,
- zabezpečenie plynulosti výchovno-vzdelávacieho procesu a ochrany kultúrneho dedičstva v období krízovej situácie,
- sociálne zabezpečenie v období krízovej situácie,
- zabezpečenie zdravotníckej starostlivosti, ako aj veterinárnej starostlivosti v období krízovej situácie,
- zabezpečenie plnenia úloh na úseku zahraničnej služby počas krízovej situácie,
- zabezpečenie prostriedkov humanitárnej pomoci.

Funkcie BeSy: Prevencia

Činnosti:

- na vrcholovej úrovni nepretržite monitorovať, analyzovať a vyhodnocovať bezpečnostnú situáciu v SR a v zahraničí v spolupráci s členskými štátmi NATO, EÚ a partnerskými štátmi,
- na nižšej úrovni monitorovať, analyzovať a vyhodnocovať bezpečnostnú situáciu v rámci územnej (objektovej) pôsobnosti,
- včas reagovať na zistené riziká a na zmenu bezpečnostného prostredia,
- prijať príslušné opatrenia na elimináciu resp. minimalizovanie rizík,
- preveriť realizáciu preventívnych opatrení.

Funkcie BeSy: reakcia

Úlohy:

- identifikovať krízovú situáciu,
- aktivovať systém vyrozumienia a varovania,
- aktivovať orgány krízového manažmentu potrebné na riešenie krízovej situácie,
- analyzovať vzniknutú krízovú situáciu, príčiny jej vzniku a zabezpečiť podklady pre rozhodovací proces,
- prijať kvalifikované rozhodnutia na príslušných stupňoch krízového riadenia,
- realizovať opatrenia na zastavenie eskalácie krízového stavu, riadiť a koordinovať výkonné zložky krízového manažmentu,
- realizovať ochranné, obranné a záchranné opatrenia.

Funkcie BeSy: obnova

Cieľ: zabezpečiť návrat z krízového stavu do stabilizovaného stavu, ktorý bol pred vznikom krízovej situácie alebo sa k tomuto stavu čo najviac približuje.

- Obnova spočíva v odstraňovaní následkov krízovej situácie a v minimalizovaní rizík, ktoré by mohli opakovane zapríčiniť vznik krízovej situácie.
- Rozsah a doba obnovy stabilizovaného stavu je závislá od druhu krízovej situácie a rozsahu jeho následkov.
- Základné činnosti na zabezpečenie obnovy stabilizovaného stavu sú súčasťou krízových plánov. Predpokladajú vykonať organizačné, personálne a technologické opatrenia na zabezpečenie funkčnosti orgánov verejnej správy, na obnovu hospodárstva štátu a životného prostredia.
- Na základe analýzy príčin vzniku krízovej situácie sa budú realizovať opatrenia na zabránenie jej opakovanému vzniku.

Podľa Zámeru výstavby BeSy je "súčasný riadenie v bezpečnostnom systéme je zaťažené množstvom inštitucionálnych komplikácií, medzi ktorými dominuje vysoký počet subjektov vstupujúcich do riadenia, nejasné horizontálne a vertikálne kompetenčné rozhranie a absencia zodpovedajúcich informačných a komunikačných tokov a analytických prvkov systému. Z toho vyplýva aj požiadavka na urýchlené zabezpečenie efektívneho a nepretržitého fungovania prvkov krízového manažmentu na jednotlivých úrovniach riadenia, ktoré majú rozhodujúci vplyv na identifikovanie a monitorovanie bezpečnostných hrozieb, ich analýzu a riadenie opatrení na zabezpečenie prevencie vzniku krízových situácií, resp. na ich včasné riešenie"¹³. Vzhľadom na vyššie uvedené je možné predpokladať, že nato aby BeSy vytváral funkčný mechanizmus pre koordináciu a pôsobenie jeho všetkých prvkov, vrátane OS SR tak, aby bola zaistená bezpečnosť a obrana štátu bude potrebná jeho aktualizácia na pomery súčasného bezpečnostného prostredia v ktorom sa SR nachádza. K tomuto kroku pravdepodobne bude postupne prichádzať po príprave a schválení novej bezpečnostnej a obrannej stratégie štátu.

3. OBRANA A OBRANNÁ POLITIKA SR

Obrana SR je definovaná v zákone č. 319/2002 Z.z. o obrane SR, v§2 odsek 1 nasledovne: „(1) Súhrn opatrení, ktorými SR zachováva mier,

¹³ MV SR. *Zámer výstavby a ďalšieho rozvoja bezpečnostného systému. 2009.* <http://www.minv.sk/?zamer-vystavby-a-dalsieho-rozvoja-bezpecnostneho-systemu-slovenskej-republiky-do-roku-2010&subor=4919>, s. 2.

bezpečnosť, zvrchovanosť, územnú celistosť a nedotknuteľnosť hraníc a plní záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane proti napadnutiu a z ďalších medzinárodných zmlúv vojenskej povahy. (2) Obranu štátu tvorí aj súhrn opatrení Slovenskej republiky na boj s terorizmom, ktoré v tejto oblasti vykonávajú (1) spravodajské služby, 2) súdy, 3) prokuratúra, 4) ozbrojené zbory a ozbrojené sily Slovenskej republiky 5) (ďalej len „ozbrojené sily“). (3) Ak hrozí nebezpečenstvo napadnutia Slovenskej republiky cudzou mocou a určené sily a prostriedky Policajného zboru nepostačujú na zabezpečenie ochrany štátnej hranice, 6) obranu štátnej hranice na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky prevezmú ozbrojené sily podľa osobitného predpisu. (4) v čase vojny alebo vojnového stavu sa na zabezpečenie riadenia obrany štátu vytvára hlavné miesto riadenia; hlavné miesto riadenia obrany štátu je určené pre predsedu vlády Slovenskej republiky, prezidenta Slovenskej republiky, podpredsedu Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky a členov Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky. (5) Systém obrany štátu tvorí súhrn prvkov a opatrení štátu, ktorých prostredníctvom ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy, súdy, prokuratúra, orgány miestnej štátnej správy, obce, vyššie územné celky, iné právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie a fyzické osoby vytvárajú predpoklady na zabezpečenie obrany štátu a na plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane proti napadnutiu a z ďalších medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná¹⁴.

Napriek tomu, že zákon 319/2002 bol prijatý pred prijatím SR do NATO a EÚ, v§2 odsek 1 je jasne vyjadrená povinnosť plnenia záväzkov obrany aj v rámci kolektívnej obrany. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že poslaním obrany SR je: v spolupráci so spojencami brániť štátnu suverenitu, územnú celistosť a nedotknuteľnosť hraníc a chrániť bezpečnosť občanov a štátu pred vonkajšími hrozbami, predovšetkým pred hrozbou útokov medzinárodného terorizmu a použitia ZHN, plnohodnotne plniť záväzky člena NATO, plniť záväzky člena EÚ v rámci Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) a angažovať sa v súlade s bezpečnostnými záujmami SR pri predchádzaní krízovým situáciám a urovnávaní konfliktov v nestabilných oblastiach sveta.

¹⁴ NR SR. „O obrane Slovenskej republiky.“ 2002. <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-319>.

Medzi základné oblasti zabezpečenia obrany patrí:

- Stanovenie obranných cieľov – obrannej politiky štátu.
- Vypracovanie zákonných noriem, ktoré súvisia s riadením a zabezpečením obrany štátu. Tieto vymedzujú miesto, úlohy a zodpovednosť občana, právnických osôb, subjektov hospodárskej mobilizácie, orgánov štátnej správy a územnej samosprávy na všetkých stupňoch.
- Príprava riadiacich orgánov obrany SR v teoretickej a praktickej rovine na všetkých stupňoch riadenia.
- Príprava OS SR – budovanie systému ich riadenia a velenia, plánovanie použitia OS, výstavba ich organizačných štruktúr, vyzbrojovanie, teoretická príprava, praktický výcvik, výcvik záloh na mobilizačné doplnenie, všestranné zabezpečenie v oblasti logistiky a kontrola pripravenosti.
- Príprava územia štátu na obranu – súbor opatrení realizovaných v období mieru a brannej pohotovosti štátu, s cieľom zabezpečiť fungovanie riadiacich orgánov štátu, vytvoriť podmienky na rozvinutie OS, zabezpečiť dopravno-zásobovací systém a pripraviť zodpovedajúce výrobné a materiálové kapacity, zásobovanie OS a obyvateľstva.
- Mobilizácia zdrojov – mobilizácia OS, hospodárska mobilizácia.

V rámci mobilizácie zdrojov sa jedná o:

- Mobilizácia OS – všeobecná alebo čiastočná – hromadné povolanie vojakov v zálohe na výkon mimoriadnej služby¹⁵.
- Hospodárska mobilizácia – súhrn opatrení vykonávaných v dobe mieru a na zabezpečenie potrieb OS a obyvateľstva počas brannej pohotovosti štátu. Obsahuje: organizačné opatrenia prechodu na krízové hospodárstvo, výrobu a dodávky tovarov pre OS a obyvateľstvo, uchovanie výrobných schopností, tvorbu štátnych hmotných rezerv, integrovaný dopravný systém, zdravotnícku a veterinárnu starostlivosť, výrobu a dodávku palív a energií, spojenie a informatiku, stavebné a sanačné opatrenia atď.
- Príprava územia štátu na obranu – súbor opatrení realizovaných v období mieru a BPŠ, s cieľom zabezpečiť fungovanie riadiacich orgánov štátu, vytvoriť podmienky na rozvinutie OS, zabezpečiť dopravno-zásobovací systém a pripraviť zodpovedajúce výrobné a materiálové kapacity, zásobovanie OS a obyvateľstva.

¹⁵ Všeobecná mobilizácia – vzťahuje sa na celé územie republiky, na vojakov v zálohe, ktorí nie sú oslobodení od výkonu mimoriadnej služby a na vecné prostriedky dodávané OS. Čiastočná mobilizácia – vzťahuje sa na celé územie republiky alebo jeho časť, na časť vojakov v zálohe a na časť vecných prostriedkov určených pre OS. Mobilizáciu OS nariaďuje a ruší prezident SR na návrh vlády.

- Mobilizácia zdrojov – mobilizácia OS, hospodárska mobilizácia.
Vymedzenie, základný cieľ a poslanie obrannej politiky SR.
Charakteristika:
- Obranná politika (OP) predstavuje súhrn základných ideí, cieľov, zásad, nástrojov a mechanizmov, prostredníctvom ktorých štát zabezpečuje svoju obrannú funkciu v mieri a v krízových situáciách.
Základný cieľ obrannej politiky:
- bezpečnosť svojich občanov a zaručenie obrany štátu spočívajúce vo využívaní vlastných síl a možností kolektívnej obrany, aktívna účasť na upevňovaní mieru a stability vo svete,
- predchádzanie konfliktom a urovnávanie krízových situácií v súlade s medzinárodným právom a budovaním dôvery. Poslaním tejto politiky prevencie bude zabrániť ohrozeniu bezpečnostných záujmov SR, vrátane odvrátenia ozbrojeného konfliktu na jej území.
Zmena charakteru obrany:
- Prechod od modelu samostatnej obrany SR založenej na obrane jej teritória proti ozbrojenej agresii k obrane záujmov SR.
- Vzhľadom na to, že záujmy SR sú prepojené s bezpečnosťou, stabilitou a záujmami spojencov, bude obrana SR zabezpečovaná vždy vtedy a tam, kde budú záujmy SR, ako aj záujmy jej spojencov ohrozované. Často to môže byť aj vo vzdialených oblastiach sveta mimo euroatlantického priestoru (nad rámec čl.5 Washingtonskej zmluvy).
Napĺňanie cieľa OP SR:
- spätosť obrany SR s vývojom bezpečnostného prostredia- rozvoj schopností nielen proti aktuálnym, ale aj budúcim výzvam a hrozbám,
- prispievať k bezpečnosti ostatných členských štátov NATO a EÚ a zvyšovať účinnosť medzinárodného krízového manažmentu. Členstvo v NATO a EÚ pokladá za rozhodujúcu záruku svojej bezpečnosti a obranyschopnosti,
- podieľať sa na rozvoji SBOP, predchádzať krízovým situáciám a riešiť ich,
- zúčastňovať sa aktivít medzinárodných koalícií,
- podporovať opatrenia OSN a OBSE zamerané na kontrolu zbrojenia a budovanie dôvery a bezpečnosti vo svete.

4. BIELA KNIHA O OBRANE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vláda SR dňa 26. júna 2013 uznesením číslo 326/2013 schválila BKO. Tým sa vytvoril predpoklad na naplnenie priorít rozvoja OS SR ako

klúčového prvku bezpečnostného systému pri zaistovaní bezpečnosti a obrany štátu. V predslove k BKO bývalý náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Peter Vojtek okrem iného konštatoval, že „Stratégia rozvoja spôsobilostí budúcich Ozbrojených síl Slovenskej republiky je výsledkom kombinácie opodstatnených vojenských požiadaviek na zabezpečenie plnenia celého spektra úloh ozbrojených síl a realistického pohľadu na možnosti tohto štátu v horizonte najbližších 10 až 12 rokov“¹⁶. Vzhľadom na fakt, že OS SR plnia významné úlohy pri zaistovaní bezpečnosti a obrany SR ide o pragmatické konštatovanie vtedy platného stavu rozvoja OS SR a potrieb v dlhodobom časovom horizonte. V časti zhrnutie BKO SR uvádza, že „Biela kniha o obrane ako produkt strategického hodnotenia obrany predovšetkým hodnotí, ako a v akých podmienkach prebiehala transformácia OS SR, ako sa premietala do ich schopnosti naplňovať úlohy. Zároveň definuje, aké úlohy budú plniť v budúcom desaťročí a čo potrebujú na to, aby ich plnohodnotne splnili. Súčasťou tohto posúdenia sú aj ostatné zložky rezortu obrany a štátu podieľajúce sa na príprave na obranu štátu. Hneď v úvode BKO konštatuje, že od prijatia SR do NATO a EU nedošlo k zlepšeniu a kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov OS SR, ale naopak k ich zhoršeniu. V oblasti vojenského personálu sa konštatuje, že došlo k zastaveniu kariérneho rastu, prehĺbeniu starnutia vojenského personálu, zníženiu naplnenosti jednotiek, to všetko s dopadom na úroveň výcviku, odbornú pripravenosť, rozsah a kvalitu plnených úloh. V oblasti výzbroje a techniky OS SR sa konštatuje, že „sa nezrealizoval ani jeden väčší projekt na obmenu hlavných druhov výzbroje a techniky, v dôsledku čoho je viac ako 70 % pozemnej výzbroje a techniky po svojej životnosti, v posledných rokoch sa modernizácia v podstate zastavila“¹⁷. V oblasti vojenských spôsobilostí sa konštatuje, že „postupne dochádzalo k strate spôsobilostí, u niektorých dokonca k nezvratnej, neplnia sa stanovené ciele ich rozvoja, ozbrojené sily tak majú len obmedzené spektrum spôsobilostí, a to v limitovanej kvalite, úroveň ich interoperability podľa noriem NATO dosahuje v priemere 54%, čo podstatne limituje ich schopnosť spoločného pôsobenia v operáciách. To sa negatívne premieta do úrovne obranyschopnosti Slovenskej republiky, ako aj do kvality plnenia medzinárodných záväzkov najmä v oblasti

¹⁶ MO SR. *Biela kniha o obrane Slovenskej republiky*. 2013. <https://www.mosr.sk/data/BKO2013.pdf>, s. 14.

¹⁷ *Ibidem*, s. 17.

prípravy na budúce konflikty¹⁸. Podstatnou sa javí konštatovanie, o zostávaní plnenia transformačných zámerov v ostatných zložkách rezortu obrany vo vzťahu k objektívnym potrebám obrany štátu a ozbrojených síl. BKO SR vidí hlavné dôvody uvedeného stavu v nedokončení racionalizácie a zefektívňovania riadiacich a podporných prvkov, existencii rozsiahlej infraštruktúry v správe Ministerstva obrany Slovenskej republiky, ktorá presahuje potreby obrany štátu; nedokončenie reštrukturalizácie akciových spoločností v pôsobnosti rezortu obrany. BKO uvádza, že „Kvalita a efektívnosť fungovania systému obrany štátu je limitovaná:

- nižšou úrovňou rozpracovania problematiky riadenia obrany štátu,
- nižšou úrovňou jeho funkčnej previazanosti s bezpečnostným systémom štátu,
- nižšou schopnosťou kooperovať s krízovými systémami NATO, EÚ a susedov.

Základnými príčinami tohto stavu sú:

- dlhodobá nerovnováha medzi úlohami obrany štátu, ktoré narastajú, a úrovňou ich zdrojového zabezpečenia, ktorá v ostatných rokoch výrazne klesá,
- nižšia úroveň efektívnosti využívania dostupných zdrojov, často ovplyvňovaná aj neprimeranými požiadavkami na rozvoj ozbrojených síl,
- neefektívne obranné plánovanie pri absencii rámca dlhodobého rozvoja¹⁹.

V Časti II. Základné odporúčania BKO SR uvádza odporúčania, ktoré majú vychádzať z chápania obrany štátu ako významnej súčasti celkovej bezpečnosti spolu s ekonomickou a sociálnou stabilitou. „Zohľadňujú akútnu potrebu konsolidácie verejných financií, ako kľúčového predpokladu pozitívnej budúcnosti Slovenska.

V oblasti transformácie ozbrojených síl:

- zastaviť plošné znižovanie počtu profesionálnych vojakov,
- stabilizovať kvalifikovaný a perspektívny vojenský personál,
- zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť systému všestranného zabezpečenia vojakov,
- optimalizovať systém velenia a riadenia OS SR a zefektívniť činnosť podporných prvkov,
- transformovať taktické jednotky súbežne s modernizáciou/obmenou výzbroje a techniky,

¹⁸ *Ibidem*, s. 17.

¹⁹ *Ibidem*, s. 18.

- rozvíjať medzinárodnú spoluprácu v oblasti združovania a zdieľania spôsobilostí,
- v ďalšej transformácii postupovať v dvoch etapách:
 - v 1. etape v rokoch 2013 až 2015 s hlavnými výstupmi:
 - stabilizácia situácie, udržanie kvalitného vojenského personálu a spektra spôsobilostí,
 - vyzbrojenie jedného práporu pozemných síl viacúčelovými taktickými vozidlami,
 - v 2. etape v rokoch 2016 až 2024 s hlavnými výstupmi:
 - komplexné prezbrojenie mechanizovanej brigády a ostatných súčastí ozbrojených síl, a tým aj dokončenie transformácie taktických jednotiek, vďaka čomu sa zvýši bojový potenciál a úroveň interoperability OS SR.
- V oblasti obranných výdavkov:
 - postupne znižovať napätie medzi úlohami a zdrojmi:
 - do roku 2015 stabilizovať zdrojový rámec tak, aby neklesol pod 1% HDP,
 - od roku 2016, v závislosti od stavu verejných financií, obranné výdavky postupne navrhovať v záujme znižovania nerovnováhy úloh a zdrojov.
 - V oblasti využívania dostupných zdrojov:
 - v rezorte obrany uplatniť široké spektrum opatrení pre hospodárnosť,
 - racionalizovať a zefektívniť činnosť všetkých riadiacich a podporných štruktúr,
 - prispieť k zefektívneniu akciových spoločností a štátneho podniku v rezorte obrany,
 - revitalizovať systém obranného plánovania - previazanie cieľov, úloh a zdrojov,
 - nastaviť účinnejšie kontrolné a hodnotiace mechanizmy na včasnú nápravu nedostatkov,
 - prispôbiť rozsah majetku štátu v správe MO SR a ostatnej obrannej infraštruktúry objektívnym potrebám obrany štátu, uvoľniť prebytočný majetok štátu v správe MO SR,
 - zintenzívniť medzinárodnú spoluprácu v oblasti rozvoja spôsobilostí.
 - V oblasti riadenia obrany Slovenskej republiky:
 - posilniť strategickú a riadiacu dimenziu v činnosti ministerstva obrany,
 - presadiť komplexný prístup k riešeniu otázok obrany a bezpečnosti,

- pripraviť nový súbor koncepčných a riadiacich dokumentov na zabezpečenie obrany štátu,
- zabezpečiť operačnú pripravenosť územia a potrebných schopností súčastí systému obrany štátu poskytovať služby a činnosti na podporu ozbrojených síl,
- rozvinúť komunikáciu a vzťahy s verejnosťou v oblasti obrany štátu²⁰.

Vo všeobecnosti je potrebné konštatovať, že hlavným významom BKO SR, je jej snaha o objektívne posúdenie miery kompatibility potrieb na naplnenie obrannej politiky štátu a dovtedajšieho rozvoja obranných spôsobilostí. Súčasne načrtla možnosti zníženia nepomeru medzi úrovňou bezpečnostno-obranných ambícií štátu a zdrojovej bázy dostupnej jej jednotlivým komponentom. Napriek kritickému zhodnoteniu doterajšieho rozvoja obranného potenciálu štátu s negatívnym dopadom na zaistenie bezpečnosti a obrany je možné konštatovať, že závery BKO SR na zvrátenie tohto stavu neboli v plnej miere realizované.

5. ZÁVER

BKO SR (2013) poskytla dobrý politicko-strategický rámec dlhodobého rozvoja obranného potenciálu SR. Zmena bezpečnostného prostredia si však vyžaduje jej aktualizáciu. Koncom roku 2013 a v priebehu roku 2014 došlo k dvom významným udalostiam, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili bezpečnostné prostredie SR, EU, ako aj NATO. Po štátnom prevrate na Ukrajine došlo k anexii Krymu Ruskou federáciou a neskôr k prepuknutiu ozbrojeného konfliktu na východe Ukrajiny. Anexia Krymu jednou zo zakladajúcich mocností OSN po druhej svetovej vojne a zároveň jedným z permanentných členov bezpečnostnej rady OSN došlo k zásadnému nabúraniu povojnového usporiadania sveta. Ukrajina pre SR predstavuje východnú hranicu s nečlenskými krajinami NATO a EU, a preto jediný zdroj možnej konvenčnej bezpečnostnej hrozby. Zvýšenie hrozby konvenčného konfliktu priamo protirečí doterajšiemu duchu hodnotení strategických dokumentov NATO, EU, ako aj BS SR, ktoré predpokladali znižovanie tohto druhu hrozieb. Zmenené bezpečnostné prostredie si vyžaduje aktualizáciu hodnotenia hrozieb, kde bude tento fenomén objektívne zahrnutý. V súčasnosti prebieha príprava novej bezpečnostnej stratégie EU. Počas o Summitu NATO vo Varšave²¹ bola táto zmena bezpečnostného prostre-

²⁰ *Ibidem*, s. 19.

²¹ 8–9. 7. 2016

dia taktiež implicitne pomenovaná, s následnou úpravou hodnotenia bezpečnostného prostredia aj v strategických dokumentoch NATO. Vzhľadom na fakt, že súčasná BS SR presahuje svojou životnosťou svoj pôvodný zámer²², je možné predpokladať, že po schválení novej bezpečnostnej stratégie EU, ako aj novej aktualizácii Strategického konceptu NATO²³ dôjde k vypracovaniu novej BS SR a následne aj Obrannej stratégie²⁴. Vzhľadom na zásadnú zmenu bezpečnostného prostredia SR, je skoro isté, že rozpracovanie BKO SR nepočká na aktualizáciu BS SR a Obrannej stratégie. Akékoľvek oddialenie vypracovania BKO SR by znížilo pravdepodobnosť systematickej úpravy flexibility obranného systému pri zaisťovaní bezpečnosti a obrany štátu tak ako si to vyžaduje Ústava, BS SR, ako aj zákon 319/2002. Na to, aby nová BKO SR plnila svoj význam pri zaisťovaní bezpečnosti a obrany štátu bude nevyhnutné, aby dôraz bol kladený nielen na napĺňanie potrieb modernizácie a vyzbrojovania OS SR, ale aj na predvídateľnosť vývoja obranných výdajov vo viacročnom horizonte. Iba týmto spôsobom bude možné implementovať odporúčania BKO SR do praxe s víziou dlhodobej udržateľnosti plnenia úloh obrany štátu v podmienkach nárastu konvenčných ako aj asymetrických hrozieb voči bezpečnosti SR.

REFERENCES

1. MO SR. „Biela kniha o obrane Slovenskej republiky“, 2013, <https://www.mosr.sk/data/BKO2013.pdf>.
2. MO SR, MV SR. „Obranná stratégia Slovenskej republiky“, 2005, <https://www.mosr.sk/data/files/832.pdf>.
3. MV SR. „Bezpečnostná stratégia SR.“ 2005. <https://www.mosr.sk/data/files/833.pdf>.
4. MV SR. „Zámer výstavby a ďalšieho rozvoja bezpečnostného systému“, 2009, <http://www.minv.sk/?zamer-vystavby-a-dalsieho-rozvoja-bezpecnostneho-systemu-slovenskej-republiky-do-roku-2010&subor=4919>.
5. NR SR. „O obrane Slovenskej republiky“, 2002, <http://www.zakony.preludi.sk/zz/2002-319>.
6. NR SR. „Ústava SR“, 1993, <http://www.slpk.sk/dokumenty/ustava.pdf>.

²² Predpoklad aktualizácie každých 10 rokov.

²³ Prípadne strategických dokumentov nižšieho rádu.

²⁴ V programovom vyhlásení vlády je tento zámer jasne postulovaný.

AUTHORS

Brig. Gen. doc. Ing. Boris ĎURKECH, CSc.

mjr. Ing. Jozef ŠVARNÝ, email: svarny@mosr.sk